

които при древнитѣ Перуанци биле толкозъ усъвършенствувани, щото и най-компликованитѣ числа можали да означавхъ съ тѣхъ. Бирницитѣ въ Хавайскитѣ острови още прѣди малко време събирахъ даждието спорѣдъ таквизъ вжзли, нѣкога и на 700 метра дължина навързани.

Числителнитѣ названия въ други язици показватъ старо конкретно происхождение. Тѣй напр. думата *ржка* и *петъ* сж сходни и си приличятъ въ много язици. Въ Малайскитѣ и Австралскитѣ язици *) *ржка* и *петъ* се означаватъ съ една и сѣща дума: *lima* (въ Малайски и Явайски язици, въ нарѣчията: Бугисъ, Манадо, Тагалъ, Гвахамъ, Тикопия, Вити, Хавай), *rima* (въ нарѣчията: Раратонга, Тахити, Маоирѣ и Дорей) и пр. Въ Майнурското нарѣчие *rapeta* значи *петъ* и една *ржка*, а въ друго нарѣчие *angnaitone* значи буквално прѣведено *цѣла ржка*.

Спорѣдъ тия примѣри можемъ казѣ, че числото петъ въ много язици произхожда отъ конкретното име *ржка*, която и показвали вмѣсто да изговарятъ *петъ*, като напр. Галибовянитѣ, които при означаване на петъ показвхъ една *ржка*, при означаване на дѣсятъ-двѣ рждѣ, а при 20 — двѣтѣ рждѣ и двата крака (*Pott, Zählmethode*, стр. 70.).

Гренландитѣ вмѣсто 20 казвхъ *человѣкъ* и вмѣсто 100 — *петъ человекѣ*.

Въ Египетската метода е намерено, че числителнитѣ знакове съ сходни съ числителнитѣ думи отъ 1—9, тѣй щото напр. $4+5=9$ (*S'afarik, Casopis českého musea*, XXII год., стр. 227.). Сѣщия процесъ се вижда и въ коптическото *psit* (деветъ), което е съкратено *psi* (=4) и *tiv* (=5). Спорѣдъ Шафарика и Турекото *el*, отъ основата *al* (събирамъ), въ думата *el—li* (=50) значи *ржка*. Мѣжду тѣзи примери принадлежи Славянското *ПАТЬ* (=Гръц. *pén-te***) като абстрактумъ на женскій родъ съ окончание —ти (сравни Санскритек. *pank-ti* съ първообразното значенно „петица“, „рѣдъ“ и „дружество“.) На *ПАТЬ* прилича и другата дума *ПАДЪ* отъ кореньтъ *па—*, *пън—* и Литевското *pin—ti* (испжвамъ) и *pan—tis* (вжже). Отъ сѣщото происхождение сж и Персийското *pendz* (=5) и *pendze* (*ржка*), Старобългарското *ПАТЬ* и *ПАСТЬ*, Ческото *pe't* и *pe'st*, Полското *pi.ec'* и *pie.sc*, Руското *пятерикъ* и пр.

Системата, която приела за основа числото петъ, защото хората незнаяли да броятъ съ пѣд-голѣми величини, се нарича *квинарна* или *петицианна*, и народитѣ, които си служатъ съ нея, се намирхъ на доста низкъ културенъ стеепъ. Още пѣд-низко стоятъ малкитѣ

*) Вжжъ: *Dr. S'ercl: Z oboru jazykozpytu*, стр. 42.

**) По нѣманне Гръцки букви употребени сж Латински и въ Гръцки думи.